

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ SOCIALINĖS GLOBOS SISTEMOS PERTVARKOS 2018–2020 METŲ VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kelmės rajono savivaldybės vaikų socialinės globos sistemos pertvarkos 2018–2020 metų veiksmų planas (toliau – Planas) ir Kelmės rajono savivaldybės vaikų socialinės globos sistemos pertvarkos 2018–2020 metų veiksmų plano įgyvendinimas (priedas) parengti atsižvelgiant į Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83.

2. Planas nustato Kelmės rajono vaikų socialinės globos sistemos pertvarkos (toliau – Pertvarka) tikslą, uždavinius ir priemones. Vadovaujantis Planu vykdoma nuosekli Pertvarka ir bendruomenėje kuriamos naujos socialinės paslaugos.

3. Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. IX-1569, nurodytas poreikis pertvarkyti vaikų socialinės globos sistemą, siekiant įtvirtinti vaiko globos (rūpybos) šeimoje prioritetą, sukuriant socialinių paslaugų tinklą, užtikrinantį būtinų socialinių paslaugų teikimo grandžių atsiradimą, nuoseklią geros kokybės pagalbą vaikui ir jo šeimai.

4. Šiame Plane vartojamos sąvokos:

Vaikas – žmogus iki 18 metų, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta kitaip.

Vaikus globojanti šeima – sutuoktiniai (ar vienas gyvenantis vyresnis kaip 21 metų asmuo), įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka prižiūrintys ar globojantys (jais besirūpinantys) likusius be tėvų globos vaikus, socialinės rizikos vaikus, vaikus su negalia.

Socialinės rizikos šeima – šeima, kurioje auga vaikų iki 18 metų ir kurioje bent vienas iš tėvų piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka ar negali tinkamai prižiūrėti vaikų, naudoja smurtą prieš vaikus, gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimos interesams ir todėl iškyla pavojus vaikų fiziniui, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi bei saugumui. Socialinės rizikos šeimai priskiriama ir šeima, kurios vaikui įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta globa (rūpyba) arba (ir) apribota tėvų (tėvo ar motinos) valdžia.

Vaiko atstovai pagal įstatymą – vaiko tėvai, globėjai, rūpintojai ir kiti teisėti vaiko atstovai.

Bendruomeninės paslaugos – bendruomenėje teikiamos įvairių formų ir rūšių socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo, kultūros ir kitos paslaugos, kurios įgalina šeimą savarankiškai spręsti jai iškilusias problemas, gauti pagalbą, atitinkančią individualius vaiko ar šeimos poreikius, vaikui – augti šeimos aplinkoje, bei skatina paslaugos gavėjų savarankiškumą, visapusišką dalyvavimą bendruomenėje ir socialinę įtrauktį.

Kompleksiškai teikiamos paslaugos šeimai – vienos ar kelių rūšių paslaugos, skirtos šeimai įgalinti, t. y. šeimą palaikančioms ir pozityvią jos raidą užtikrinančioms socialinėms, psichologinėms, saugumo galimybėms stiprinti.

Pagalbos planas – tai vaikui, jo atstovams pagal įstatymą bei kartu su vaiku gyvenantiems asmenims būtinų priemonių (skirtų įgalinti asmenis pasirūpinti užimtumu, sveikata, profesijos ir (ar) kompetencijų įgijimu, pozityvaus elgesio stiprinimu ir kt.) ir socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo bei kitų paslaugų ir socialinės paramos visuma, kuria siekiama užtikrinti tinkamą vaiko teisių apsaugą, nustatant šias priemones, paslaugas ir paramos teikimą organizuojančius ir užtikrinančius asmenis bei teikimo tvarką, atsižvelgiant į individualius vaiko poreikius, vaiko atstovų pagal įstatymą ir kartu su vaiku gyvenančių asmenų elgseną su vaiku, jų gyvenimo būdą.

Atvejo vadyba – koordinuotos kompleksinės ir ilgalaikės pagalbos vaikui ir vaiko atstovams pagal įstatymą organizavimas bei teikimas, siekiant įgalinti vaiko atstovus pagal įstatymą savarankiškai užtikrinti vaiko teises bei teisėtus interesus.

Intensyvi krizių įveikimo pagalba – pagalbos suteikimas asmeniui, atsidūrusiam krizinėje situacijoje.

Bendruomeniniai šeimos namai – savivaldybės teritorijoje veikianti savivaldybės įstaiga ar nevyriausybinė organizacija, kuri koordinuoja, organizuoja ir užtikrina kompleksinių paslaugų teikimą šeimoms, teikia informaciją apie visas savivaldybės teritorijoje teikiamas paslaugas šeimai, tarpininkauja tarp paslaugų teikėjų ir gavėjų.

Bendruomeniniai vaikų globos namai – pagal šeimai artimos aplinkos modelį veikiantys vaikų globos namai, įsteigti atskirose patalpose (pvz., namas, butas) bendruomenėje, skirti likusiems be tėvų globos vaikams, neįgaliesiems vaikams ar vaikams, turintiems kitų specialiųjų poreikių (iki 8 vaikų). Šie namai pagal savo pobūdį priskirtini bendruomeninėms paslaugoms.

Institucinė globa – likusių be tėvų globos vaikų, neįgalių vaikų, neįgalių suaugusių asmenų apgyvendinimas stacionariose socialinės globos įstaigose, kūdikių namuose, kuriuose nuolat gyvena nuo kelių dešimčių iki kelių šimtų asmenų, kurių socialiniai ryšiai su bendruomene dėl šių įstaigų specifikos yra riboti, socialiniai įgūdžiai silpni, galimybės integruotis į visuomenę – minimalios. Šioms įstaigoms būdinga grupinė, o ne individuali asmens priežiūra, institucinė kultūra (griežta tvarka, taisyklės ir pan.).

Globos centras – socialinių paslaugų įstaiga, kuri, įgyvendindama vaiko globėjo (rūpintojo) teises ir pareigas, pagal tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį perduoda likusį be tėvų globos vaiką, socialinės rizikos vaiką prižiūrėti budinčiam globotojui, teikia ir organizuoja socialines paslaugas bei kitą pagalbą pagal poreikį vaikui ir budinčiam globotojui, taip pat kitokią pagalbą vaiko tėvams, kai siekiama grąžinti vaiką į šeimą.

Budintis globotojas – fizinis asmuo, atitinkantis Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse globėjui (rūpintojui) keliamus reikalavimus, išklauses globėjų ir įtėvių mokymus ir budinčių globotojų konsultavimo kursus, pagal su globos centru sudarytą tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį prižiūrintis likusius be tėvų globos vaikus, socialinės rizikos vaikus, su kuriais nėra susietas giminystės ryšiais, arba šioje sutartyje nustatytais atvejais teikiantis kitokią pagalbą vaiko tėvams, kai siekiama grąžinti vaiką į šeimą. Budintis globotojas vykdo veiklą pagal individualios veiklos pažymėjimą.

Apsaugotas būstas – gyvenamosios vietos suteikimas bendruomenėje neįgaliam asmeniui ar asmeniui, paliekančiam globos (rūpybos) sistemą (iki 3 metų, neįgaliajam ir ilgiau, kol jam reikalinga pagalba), derinant tai su individualia socialinio darbuotojo pagalba ir kitomis bendruomenės paslaugomis, padedančiomis atkurti arba ugdyti šio asmens savarankiško gyvenimo įgūdžius.

II SKYRIUS SITUACIJOS PRISTATYMAS IR ANALIZĖ

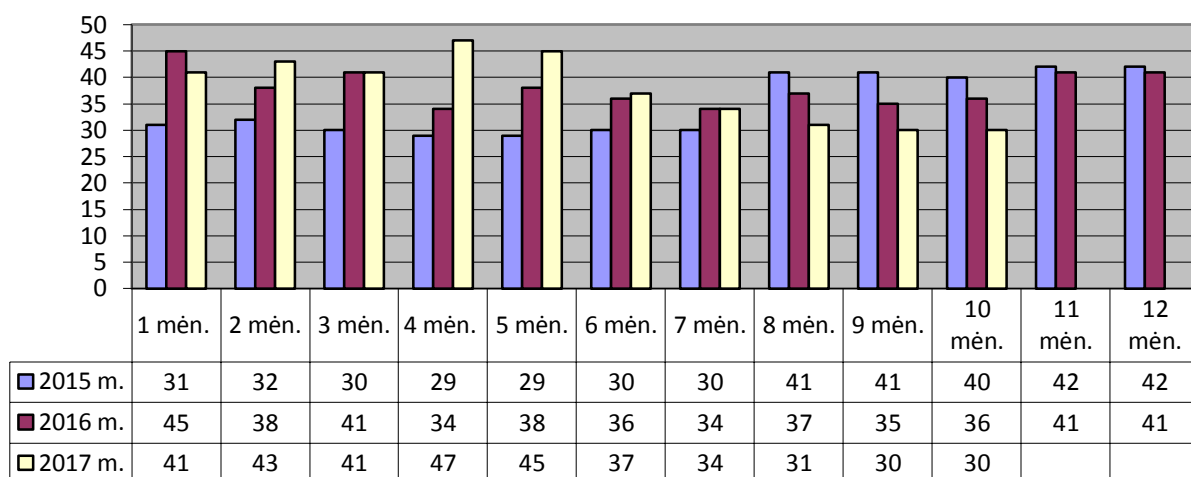
5. Pateikiama analizė tikslui ir uždaviniams pagrįsti, apibrėžiami vertinimo kriterijai ir jų reikšmės, padėsiančios nustatyti Plano tikslą, įgyvendinimo laipsnį.

6. VAIKŲ GLOBA (RŪPYBA) INSTITUCIJOJE

6.1. Per 2016 metus Kelmės rajono Vijurkų vaikų globos namuose buvo apgyvendinti 72 vaikai. Metų pabaigoje šiuose namuose gyveno 41 vaikas: 22 berniukai, 17 mergaičių ir viena nepilnametė paauglė su kūdikiu.

6.2. 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenimis, Kelmės rajono Vijurkų vaikų globos namuose (toliau – Vijurkų vaikų globos namuose) gyveno 30 vaikų.

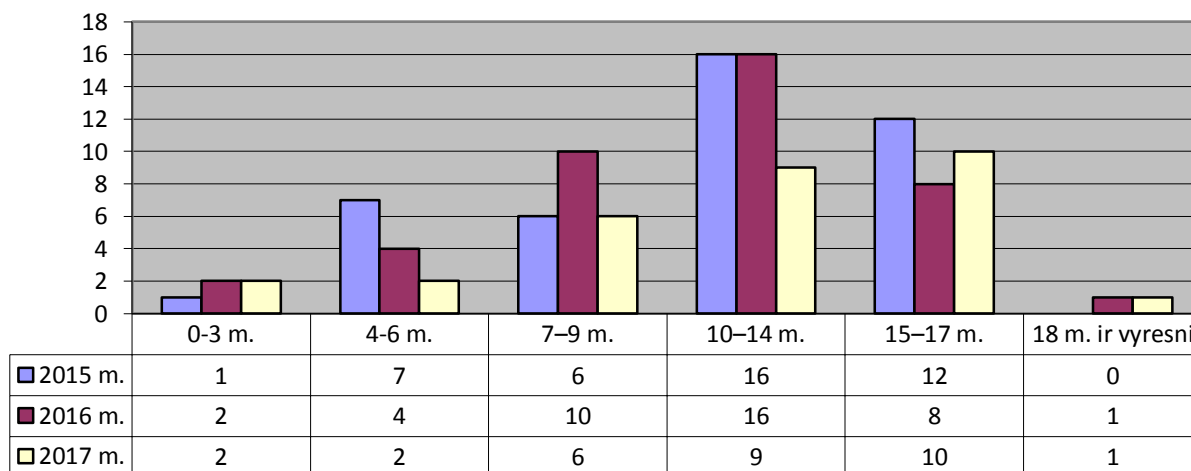
6.3. Vijurkų vaikų globos namuose gyvenusių vaikų skaičius kiekvieną mėnesį pateikiamas 1 paveiksle.

1 pav. 2015–2017 m. Vijurkų vaikų globos namuose gyvenusių vaikų skaičius mėnesiais (2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys). Šaltinis: *Vijurkų vaikų globos namai*

6.4. Per metus vaikų skaičius kito, tačiau visada viršijo Globos normų apraše patvirtintą vaikų globos namuose galimą vaikų skaičių.

6.5. Vijurkų vaikų globos namų vaikų skaičius pagal amžių pateikiamas 2 paveiksle.

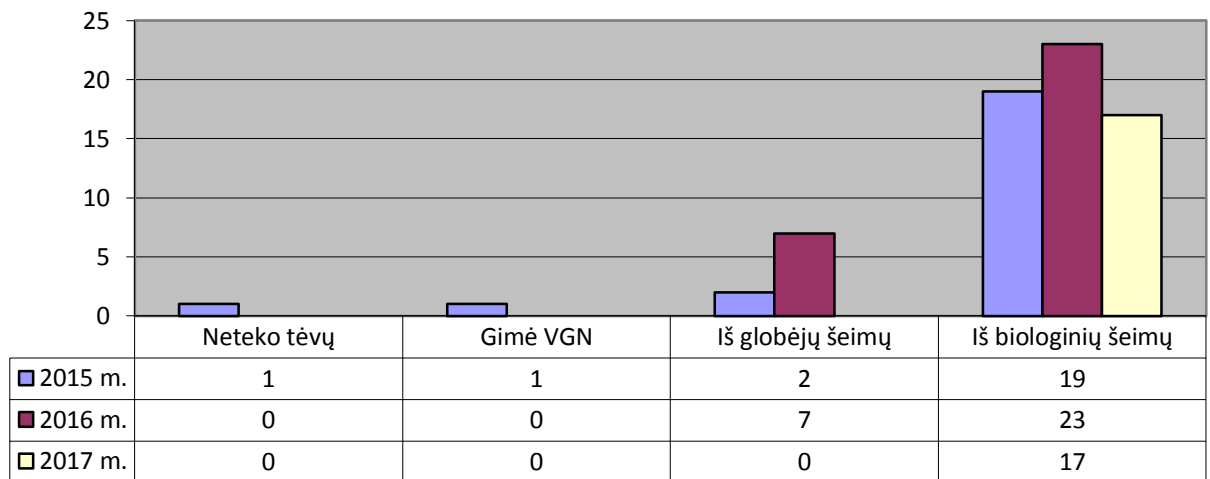
2 pav. 2015–2017 m. Vijurkų vaikų globos namų vaikų skaičius pagal amžių (2015–2016 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys). Šaltinis: *Vijurkų vaikų globos namai*

6.6. Atsižvelgiant į statistinius duomenis, Vijurkų vaikų globos namuose dažniausiai apgyvendinami 7–17 metų amžiaus vaikai.

6.7. 2016 metais Vijurkų vaikų globos namuose apgyvendinta 30 vaikų: 7 vaikai iš vienos globėjų šeimos (neparuoštos pagal globėjų ir tėvių mokymo ir konsultavimo programą (toliau tekste – GIMK) ir 23 vaikai iš 11 biologinių vaikų šeimų (socialinės rizikos šeimų). 2016 metais Vijurkų vaikų globos namuose apgyvendinta 7 vaikais daugiau nei 2015 metais.

6.8. 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenimis, nuo metų pradžios Vijurkų vaikų globos namuose apgyvendinta 17 vaikų iš biologinių vaikų šeimų.

6.9. Į Vijurkų vaikų globos namus atvykusių vaikų skaičius ir atvykimo priežastys pateikiami 3 paveiksle.

3 pav. 2015–2017 m. į Vijurkų vaikų globos namus atvykusių vaikų skaičius ir atvykimo priežastys (2015–2016 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys). Šaltinis: *Vijurkų vaikų globos namai*

6.10. Atsižvelgiant į statistinius duomenis, į Vijurkų vaikų globos namus daugiausia vaikų atvyksta iš biologinių šeimų, kai tėvai neprižiūri, naudoja fizinį ir psichologinį smurtą, vartoja alkoholį.

1 lentelė. 2015–2017 m. Kelmės rajono savivaldybės vaikų paėmimo iš šeimos priežastys. Šaltinis: *Socialinių paslaugų centras*

Globos vieta	Vaikams nustatyta laikinoji globa	Vaikų paėmimo priežastys			
		Kai tėvai neprižiūri, naudoja fizinį ir psichologinį smurtą, vartoja alkoholį, dėl to kyla pavojus vaiko saugumui	Dėl kitų priežasčių paimti vaikai (ligos, bausmės)	Tėvų prašymu	Tėvai ar vienas iš jų miręs
Nuo 2017-01-01 iki 2017-09-30					
Institucijoje	17	15	2	-	-
Šeimynoje	2	-	2	-	-
Šeimoje	31	14	11	4	1
Nuo 2016-01-01 iki 2016-12-31					
Institucijoje	23	22	1	-	-
Šeimynoje	3	3	2	-	-
Šeimoje	42	36	5	-	1

Nuo 2015-01-01 iki 2015-12-31					
Institucijoje	19	15	4	-	-
Šeimynoje	-	-	-	-	-
Šeimoje	21	14	7	-	1

6.11. Analizuojant statistinius duomenis apie socialinės rizikos šeimoms ir vaikams teikiamas socialines paslaugas vaikų paėmimo iš šeimų kontekste, pabrėžtina, kad nemažėja vaikų, netenkančių tėvų globos, skaičius ir nekinta tėvų globos netekimo priežastys (piktnaudžiavimas alkoholiu ir psichotropinėmis medžiagomis, smurtas prieš vaikus ir socialinių įgūdžių stoka).

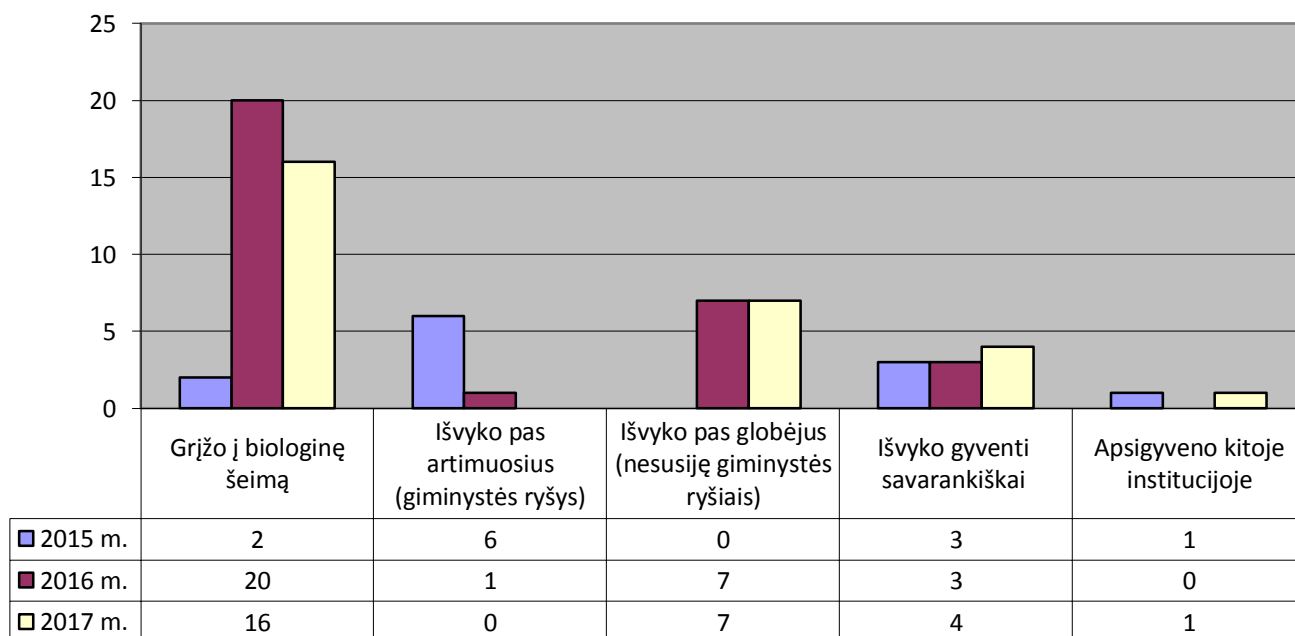
6.12. 2016 metais iš Vijurkų vaikų globos namų išvyko 31 vaikas:

- į devynias biologines šeimas išvyko 20 vaikų, tačiau 6 vaikai dar tais pačiais metais, keletą mėnesių pagyvenę dviejose savo tėvų šeimose, dėl netinkamo tėvų elgesio pakartotinai apgyvendinti globos namuose ir pas globėją;
- vienoje artimųjų (susijusių giminystės ryšiais) šeimoje apsigyveno 1 vaikas;
- dviejose globėjų šeimose, paruoštose pagal GIMK programą (nesusijusiose giminystės ryšiais) – 7 vaikai;
- sulaukė pilnametystės ir išvyko gyventi savarankiškai 3 vaikai.

6.13. 2016 metais iš Vijurkų vaikų globos namų išvyko 19 vaikų daugiau nei 2015 metais, tačiau iš jų dėl netinkamo tėvų elgesio 5 pateko į globėjų šeimą, 1 – vėl grįžo į globos namus.

6.14. 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenimis, per metus iš Vijurkų vaikų globos namų išvyko 28 vaikai. Daugiausia vaikų (16 vaikų) grįžo į biologines savo tėvų šeimas bei apsigyveno globėjų (7 vaikai) šeimose.

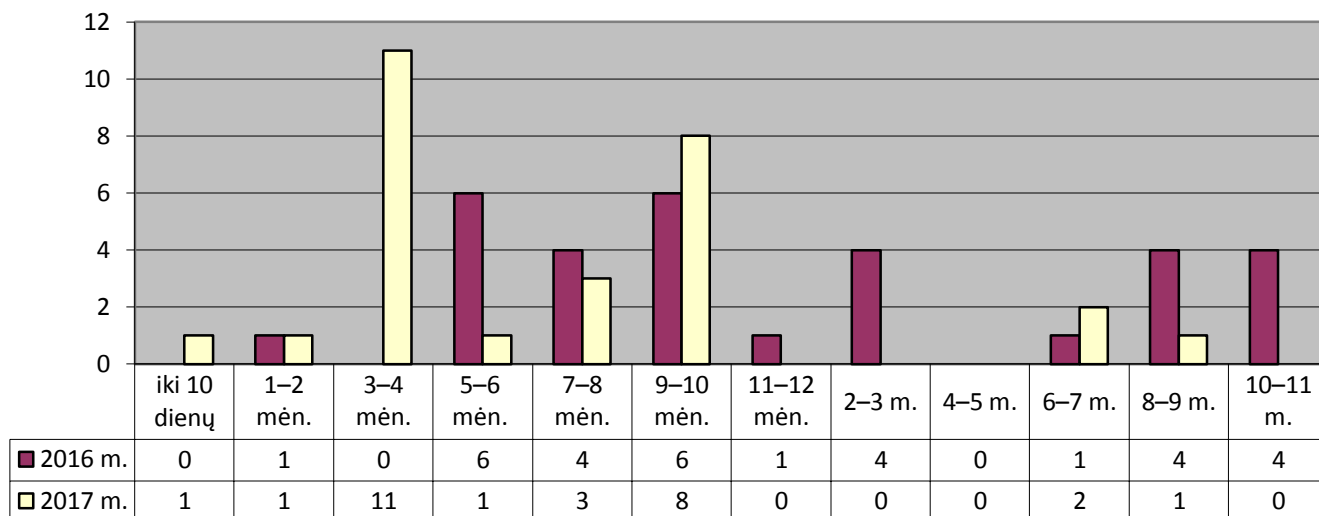
6.15. Iš Vijurkų vaikų globos namų išvykusių vaikų skaičius ir išvykimo priežastys pateikiami 4 paveiksle.

4 pav. 2015–2017 m. iš Vijurkų vaikų globos namų išvykusių vaikų skaičius ir išvykimo priežastys (2015–2016 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys). Šaltinis: Vijurkų vaikų globos namai

6.16. Atsižvelgiant į statistinius duomenis, daugiausia vaikų grįžo į savo biologines šeimas ir apsigyveno globėjų šeimose. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad pakartotiniai vaikų paėmimai iš šeimos rodo, jog tėvai nebuvo pakankamai pasiruošę vaikų grįžimui į šeimą arba dėl per didelio vaikų skaičiaus globos institucijoje buvo skubama grąžinti vaikus į dar nepasiruošusią biologinių tėvų šeimą.

6.17. Iš Vijurkų vaikų globos namų išvykusių vaikų globos namuose gyvento laiko rodikliai pateikiami 5 paveiksle.

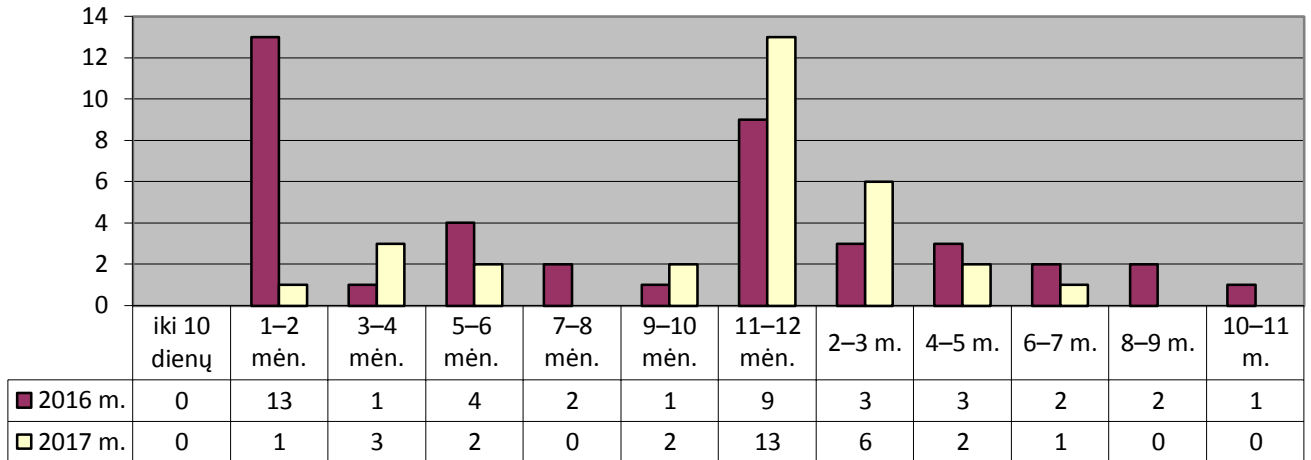

5 pav. 2016–2017 metais iš Vijurkų vaikų globos namų išvykusių vaikų globos namuose gyvento laiko rodikliai (2016 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys). Šaltinis: *Vijurkų vaikų globos namai*

6.18. Statistiniai duomenys rodo, kad iš 31 vaiko, gyvenusio Vijurkų vaikų globos namuose ir 2016 metais juos palikusių, daugiausia vaikų (16 vaikų) juose išgyveno nuo 5 iki 10 mėnesių. Iš 28 vaikų, gyvenusių Vijurkų vaikų globos namuose ir 2017 metais juos palikusių, daugiausia vaikų juose išgyveno 3–4 mėnesius (11 vaikų) ir 9–10 mėnesių (8 vaikai).

6.19. Atsižvelgiant į statistinius duomenis, pastaraisiais metais nemažai vaikų globos namuose gyvena tik keletą mėnesių. Šie vaikai galimai nepatektų į globos namus, jeigu būtų labiau planuojamos ir organizuojamos pagalbos šeimai paslaugos, užtikrinamas jų teikimo grįžtamasis ryšys bei analizė.

6.20. Vijurkų vaikų globos namuose likusių gyventi vaikų laiko, gyvento globos namuose, rodikliai pateikiami 6 paveiksle.

6 pav. 2016–2017 metais Vijurkų vaikų globos namuose likusių gyventi vaikų laiko, gyvento globos namuose, rodikliai (2016 m. gruodžio 31 d. ir 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenys). Šaltinis: Vijurkų vaikų globos namai

6.21. Statistiniai duomenys rodo, kad iš 41 vaiko, 2016 metų pabaigoje gyvenusio Vijurkų vaikų globos namuose, daugiausia (13 vaikų) ilgiausiai juose išgyveno 1–2 mėnesius ir (9 vaikai) 11–12 mėnesių. Iš 30 vaikų, 2017-09-30 gyvenusių Vijurkų vaikų globos namuose, daugiausia vaikų (13 vaikų) juose išgyveno 11–12 mėnesių. Atsižvelgiant į statistinius duomenis galima pasidžiaugti, kad Vijurkų vaikų globos namuose mažėja vaikų, gyvenančių ten daugiau kaip penkerius ir daugiau metų.

6.22. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nemaža dalis vaikų Vijurkų vaikų globos namuose apsigyvena po keletą kartų. Iš 2017 metais iš Vijurkų vaikų globos namų išėjusių vaikų (2004–2017 metų laikotarpiu) 1 vaikas buvo apgyvendintas tris kartus, 10 vaikų – 2 kartus.

6.23. Neretai dažnas vaikų nuolatinės gyvenamosios vietos keitimas ir kiti patirti neigiami veiksniai turi įtakos vaikų elgesiui, raidai, todėl būtina iš esmės spręsti pagalbos šeimai ir paslaugų bendruomenėje plėtros klausimą.

6.24. Kelmės rajono savivaldybės vaikų, apgyvendintų kitų rajonų globos institucijose, skaičius keletą metų nemažėja (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. 2013–2017 m. Kelmės rajono savivaldybės vaikų, apgyvendintų kitų rajonų globos institucijose, skaičius. Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis

Laikotarpis nuo metų pirmos iki paskutinės dienos	Vaikų skaičius kūdikių namuose		Vaikų skaičius valstybiniuose vaikų globos namuose	
	per laikotarpį	laikotarpio pabaigoje	per laikotarpį	laikotarpio pabaigoje
2013 m.	1	6	0	7
2014 m.	0	5	0	6
2015 m.	6	10	0	7
2016 m.	3	10	0	6
2017 m. iki rugsėjo 30 d.	1	8	0	6

6.25. Pagal šiuo metu susiformavusią praktiką, pagalba krizėje esančiam vaikui ir šeimai dažnai apsiriboja administraciniais sprendimais, procedūriniais veiksmais ir jų įgyvendinimo kontrole, todėl vaikas dažnai paimamas iš šeimos, kai situacija tampa kritinė, šeimai laiku nesuteikus reikiamos pagalbos. Tai lemia, kad kasmet Kelmės rajone nuo 40 iki 68 vaikų paimama iš tėvų, nustatant vaikams globą (rūpybą) (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. 2013–2017 m. savivaldybės vaikams nustatytos globos (rūpybos) atvejų skaičius.

Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis

Laikotarpis nuo metų pirmos iki paskutinės dienos	Per laikotarpį	Laikotarpio pabaigoje
2013 m.	43	156
2014 m.	44	152
2015 m.	40	150
2016 m.	68	152
2017 m. iki rugsėjo 30 d.	43	152

6.26. SPIS vitrinės modulio duomenimis, 2017 m. rugsėjo 30 d. iš 152 vaikų, kuriems yra nustatyta globa (rūpyba), 79 vaikams nustatyta laikinoji globa (rūpyba), 73 – nuolatinė.

6.27. Priimant sprendimus dėl vaiko globos nustatymo, pirmiausia ieškoma globėjų, kurie galėtų globoti vaikus šeimoje, tačiau artimi giminaičiai, galintys globoti likusį be tėvų globos vaiką, neretai neatitinka globėjams keliamų reikalavimų. Pastaraisiais metais padaugėjo kitų asmenų (ne giminaičių) vaikų globos atvejų (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. 2013–2017 m. naujai nustatytos globos (rūpybos) šeimoje atvejų skaičiaus

kitimas. *Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis*

Laikotarpis nuo metų pirmos iki paskutinės dienos	Naujai nustatyta globa (rūpyba) šeimoje					Iš viso
	senelis / senelė	sesuo / brolis	teta / dėdė	kiti giminaičiai	kiti asmenys (ne giminaičiai)	
2013 m.	15	4	2	0	3	24
2014 m.	6	5	10	0	8	29
2015 m.	6	4	5	0	1	16
2016 m.	8	2	12	3	15	40
2017 m. iki rugsėjo 30 d.	9	1	1	2	12	25

6.28. Kaip pozityvų faktą galima minėti tai, kad dar nepasibaigus 2017 metams (iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos) globojamų šeimoje vaikų skaičius padidėjo (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. 2013–2017 m. šeimose globojamų (rūpinamų) Kelmės rajono vaikų skaičius.

Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis

Laikotarpis nuo metų pirmos iki paskutinės dienos	Šeimose globojamų (rūpinamų) vaikų skaičius					Iš viso
	senelis / senelė	sesuo / brolis	teta / dėdė	kiti giminaičiai	kiti asmenys (ne giminaičiai)	
2013 m.	41	7	25	0	19	92
2014 m.	38	12	27	0	20	97
2015 m.	23	11	27	0	19	80
2016 m.	21	6	25	43	35	90
2017 m. iki rugsėjo 30 d.	24	6	20	2	50	102

6.29. Vaikų globos (rūpybos) pasibaigimo priežastys pateikiamos 6 lentelėje.

6 lentelė. 2013–2017 m. vaikų globos (rūpybos) pasibaigimo priežastys.

Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis

Laikotarpio pabaigoje	Gražintų į biologinę šeimą vaikų skaičius	Sulaukusių pilnametystės vaikų skaičius	Išvaikintų vaikų skaičius
2013 m.	29	16	0
2014 m.	28	19	0
2015 m.	21	21	0
2016 m.	39	24	3
2017 m. rugsėjo 30 d.	28	15	0

7. VAIKO PALYDĖJIMAS Į SAVARANKIŠKĄ GYVENIMĄ

7.1. Vijurkų vaikų globos namai planuoja ir įgyvendina vaiko palydėjimo į savarankišką gyvenimą ar gyvenimo bendruomenėje priemones. Likus pusei metų iki globotinio išvykimo iš globos namų yra sudaromas Savarankiško gyvenimo planas. Plane numatomi žingsniai, kuriuos jaunuolis turės įveikti pradėjęs gyventi savarankiškai, įgyvendinimo priemonės, galimi sunkumai bei asmenys, galintys suteikti pagalbą.

7.2. Kiekvienam 15–18 metų amžiaus globotiniui sudaromame Individualiame socialinės globos plane daugiausia dėmesio numatant paslaugas yra skiriama pasiruošimui savarankiškam gyvenimui: profesijos pasirinkimui, būsto nuomai, mokesčių mokėjimui, darbo paieškai, jaunuoliai yra supažindinami su valstybės garantuojama teisine pagalba, įvairias paslaugas teikiančiomis įstaigomis.

7.3. Visi jaunuoliai, sulaukę 16 metų, yra įrašomi į eilę socialiniam būstui gauti.

7.4. Vijurkų vaikų globos namuose visi vaikai turi galimybę pasirinkti „savą asmenį“ – įstaigos darbuotoją, kuriam patiki problemas, yra išklašomas. 2015 metais iš 42 vaikų „savą asmenį“ pasirinko 36 vaikai. 2016 metais iš 41 vaiko „savą asmenį“ pasirinko 29 vaikai.

7.5. Vaikui pradėjus gyventi savarankiškai, jei vaikas neprieštaruja, pagal poreikį „savas asmuo“ ar kitas įstaigos socialinis darbuotojas, bet ne ilgiau kaip trejus metus, gali teikti paramą ieškant darbo, kreipiantis į įvairias institucijas, patarti ir konsultuoti savarankiško gyvenimo klausimais (pvz., kokius būtiniausius daiktus įsigyti, kaip leisti sutaupytus pinigus, kur kreiptis iškilus kokiai problemai ir pan.).

7.6. 2015 m. sausio 1 d. – 2017 m. rugsėjo 30 d. iš Vijurkų vaikų globos namų savarankiškai gyventi išėjo 10 vaikų. Per šį laikotarpį, vaikams pageidaujant, jiems buvo teiktos bendrosios paslaugos (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. 2015–2017 m. iš Vėjurkų vaikų globos namų išėjusių vaikų skaičius ir jiems teiktos bendrosios socialinės paslaugos. Šaltinis: Vėjurkų vaikų globos namai

Laikotarpis nuo metų pirmos iki paskutinės dienos	Iš globos namų išėjusių vaikų skaičius		Vaikams (laikotarpio pabaigoje iš viso) teiktos bendrosios socialinės paslaugos (paslaugos kodas*), paslauga teikta kartų								
	per laikotarpį	laikotarpio pabaigoje (iš viso)	201	202	203	204	218	206	207	208	200
2015 m.	3	3	9	17	2	1	2	1			16
2016 m.	3	6	5	10							
2017-01-01–2017-09-30	4	10	8	27	4						25

* informavimas – 201; konsultavimas – 202; tarpininkavimas ir atstovavimas – 203; maitinimo organizavimas – 204; aprūpinimas būtiniausiais drabužiais ir avalyne – 218; transporto organizavimas – 206; sociokultūrinės paslaugos – 207; asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas – 208; kitos bendrosios socialinės paslaugos (socialinės paslaugos, organizuojamos atsižvelgiant į specifinius savivaldybės gyventojų poreikius, pvz., maisto produktų nupirkimo, lydėjimo į įvairias įstaigas ir kt. Prie kitų bendrųjų socialinių paslaugų gali būti priskiriamos atskiros paslaugos iš pagalbos į namus paslaugų – 200.

7.7. 2016 m. birželio 30 d. Kelmės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-230 buvo patvirtintas Globojamų vaikų parengimo savarankiškam gyvenimui tvarkos aprašas. Vadovaujantis šiuo aprašu, likus trims mėnesiams iki globotinio pilnametystės, socialinės globos įstaiga inicijuoja vaiko, sukakusio pilnametystės amžių, socialinės adaptacijos bendruomenėje plano sudarymą. Planą sudarant dalyvauja pats vaikas, įstaigos atstovas, VTAS, seniūnijos, Socialinės paramos skyriaus, Socialinių paslaugų centro atstovai.

7.8. Duomenys apie savarankiškai gyventi išėjusių vaikų gyvenamąją vietą pateikiami 8 lentelėje.

8 lentelė. 2015-01-01–2017-09-30 laikotarpiu iš Vėjurkų vaikų globos namų išėjusių vaikų gyvenamoji vieta. Šaltinis: Vėjurkų vaikų globos namai

2015-01-01–2017-09-30 laikotarpiu iš globos institucijos išėjusių vaikų gyvenamoji vieta							
Vaikų skaičius (iš viso)	Nuomojasi būstą	Gyvena nuosavame būste	Turi nuosavą būstą, tačiau nuomojasi	Gyvena socialiniame būste	Gyvena pas artimuosius	Gyvena pas kitus asmenis (nesusijusius giminystėje)	Gyvena ir dirba užsienio valstybėse
10	3	1	1	0	2	2	1

7.9. Išėję iš globos institucijos, neretai vaikai neturi, kur gyventi. Pasitaiko situacijų, kad vaikas turi grįžti į savo biologinių tėvų netinkamą gyvenamąją aplinką.

7.10. Atkreiptinas dėmesys, kad iš globos institucijos išėjusio vaiko situacija dažnai būna sudėtingesnė nei šeimoje globojamo vaiko. Šeimoje globoti vaikai lengviau pritampa visuomenėje. Jaunuoliams, paliekantiems globos (rūpybos) sistemą, būtina sukurti tarpinio, apsaugoto būsto ar socialinio būsto sistemą ir teikti individualią socialinio darbuotojo pagalbą integruojantis visuomenėje.

8. NEĮGALIŲ VAIKŲ GLOBA (RŪPYBA) INSTITUCIJOJE

8.1. 2016 m. Vėjurkų vaikų globos namuose iš viso gyveno 11 vaikų, kurie įstatymų nustatyta tvarka buvo pripažinti neįgaliais:

- 1 vaikui nustatytas sunkus neįgalumo lygis ir nuolatinės slaugos poreikis;
- 1 vaikui – lengvas neįgalumo lygis;

- 9 vaikams – vidutinis neįgalumo lygis;
- 1 pilnamečiui globos namų jaunuoliui nustatytas 45 proc. darbingumo lygis. Jis iš dalies darbingas, pagal prašymą globos įstaigoje gyvens, kol baigs mokslus.

8.2. Neretai neįgalių vaikų šeimos, ypač auginančios ir prižiūrinčios vaikus su dideliais psichinės sveikatos sutrikimais, negauna reikiamos pagalbos bendruomenėje, todėl pasitaiko atvejų, kai vaikai yra apgyvendinami specializuotose socialinės globos institucijose. Kelmės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenimis, 2017 m. rugsėjo 30 d. kitų rajonų socialinės globos įstaigose gyvena 5 neįgalūs Kelmės rajono vaikai, iš jų 4 skirta ilgalaikė socialinė globa, 1 – trumpalaikė socialinė globa.

8.3. Kelmės rajone taip pat trūksta laikino „atokvėpio“ paslaugų šeimų nariams, globėjams, rūpintojams, kurie dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruotės, atostogų, šeimos ar darbo įsipareigojimų ir kt.) negali prižiūrėti neįgalių ir globojamų vaikų.

9. VAIKŲ GLOBA (RŪPYBA) ŠEIMYNOJE

9.1. Kelmės rajono savivaldybėje yra įsteigtos dvi šeimynos, kuriose gyvena 6 vaikai. Deja, viena jų dėl šeimynos dalyvių amžiaus, užauginusi paskutinius vaikus, planuoja nutraukti veiklą.

9.2. Šeimynų dalyviai, globodami (rūpindami) vaikus, pasigenda įvairios specialistų pagalbos, todėl būtina skatinti šeimynų kūrimąsi ir sudaryti sąlygas kompleksiskai teikti sveikatos, socialines, švietimo, laikino „atokvėpio“ paslaugas.

10. GLOBĖJŲ (RŪPINTOJŲ) IR ĮTĖVIŲ MOKYMAS

10.1. Kad šeima ar asmuo galėtų tapti globėjais (rūpintojais) ar įtėviais, jie, vadovaujantis Įvaikinimo apskaitos Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1422, ir Vaiko globos organizavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 405, privalo išklausti įvadinius globėjų (rūpintojų), įtėvių mokymus. Įvadiniai globėjų (rūpintojų), įtėvių mokymai nėra privalomi tik vaiko, kuriam reikalinga globa (rūpyba), artimiesiems ir giminaičiams (seneliams, broliams, seserims).

10.2. 2016 m. Vijurkų vaikų globos namuose buvo įsteigti 2 atestuotų socialinių darbuotojų etatai. Atestuoti socialiniai darbuotojai teikia konsultacijas globėjams ir įtėviams, kaip spręsti šeimoje iškilusias problemas, kartu ieškoma veiksmingų problemų sprendimo būdų (vaikų auklėjimo, ugdymo, sveikatos priežiūros, konfliktų sprendimo ir pan.). Specialistai rengia įvadinius mokymus pagal GIMK programą, artimųjų giminaičių mokymus, tęstinius mokymus ir savitarpio paramos grupes globėjams (rūpintojams) ir įtėviams (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. 2016–2017 m. globėjams (rūpintojams) teiktos socialinės paslaugos. Šaltinis: *Vijurkų vaikų globos namai*

Laikotarpis	Informavimas	Konsultavimas	Savitarpio paramos grupės / asmenys	Įvadiniai mokymai / asmenys	Tęstiniai mokymai
2016 m. gruodžio 31 d.	66	13	2 / 14	3 / 22	2
2017 m. rugsėjo 30 d.	127	16	2 / 13	2 / 14	1

10.3. 2016 m. jau po pirmų mokymų paruoštų globėjų (rūpintojų) namuose apsigyveno 8 Vijurkų vaikų globos namų globotiniai, o per visus metus dar 29 vaikai buvo apgyvendinti globėjų namuose ir nepateko į globos namus.

10.4. Globėjų (rūpintojų) namuose apsigyveno Vijurkų vaikų globos namų 6 globotiniai, o per visus metus dar 10 vaikų buvo apgyvendinti globėjų namuose ir nepateko į globos namus.

10.5. Siekiant suteikti vaikams galimybę augti šeimoje, buvo vykdoma globos ir įvaikinimo socialinė reklama ir taip prisidedama prie visuomenėje giliai įsišaknijusių stereotipų apie institucijoje gyvenančius vaikus laužymo bei skatinama vis dar abejojančius žmones apsispręsti dėl globos ir įvaikinimo.

10.6. Per 2016 metus apie globą (rūpybą) parengta ir išplatinta 400 lankstinukų, 100 skrajučių, 50 plakatų, 100 laiškų, pagaminta 40 metalinių raktų pakabukų.

Buvo suorganizuota globos (rūpybos) ir įvaikinimo viešinimo renginių, susitikimų Vijurkų vaikų globos namuose, Kelmės rajono Kukečių seniūnijoje, Tytuvėnuose.

Parengti 8 straipsniai ir skelbimai, kurie publikuoti interneto svetainėje www.vijurkai.lt, www.kelme.lt ir rajoniniame laikraštyje „Kelmiškiams“.

10.7. Nuo 2017 m. sausio 1 d. iki dabar apie globą (rūpybą) parengta ir išplatinta 150 laiškų, 680 lankstinukų, 20 skrajučių, 260 reklaminių balionų.

Buvo suorganizuoti globos (rūpybos) viešinimo renginiai ir susitikimai Liolių, Vaiguvo, Kražių, Pakražančio seniūnijose, Kelmės rajono Liolių pagrindinėje mokykloje ir Kelmės darbo biržoje.

Viešinant globą (rūpybą) ir įvaikinimą dalyvauta Kelmės Kaziuko mugėje, Užventyje, Burbaičiuose bei Kurtuvėnuose surengtose šventėse.

Parengta 17 straipsnių ir skelbimų, kurie publikuoti interneto svetainėje www.vijurkai.lt, www.kelme.lt, etaplius.lt ir rajoniniame laikraštyje „Bičiulis“.

11. DARBAS SU SOCIALINĖS RIZIKOS IR STEBIMOMIS (PROBLEMINĖMIS) ŠEIMOMIS

11.1. Su socialinės rizikos šeimomis dirba socialiniai darbuotojai, kurie šeimai teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo socialines paslaugas, siekdami palaikyti ir atkurti šeimos savarankiškumą (įgalinti šeimą), įvairių visuomeniniame ar asmeniniame (šėimos) gyvenime reikalingų funkcijų vykdymą.

11.2. Savivaldybėje socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms teikia Kelmės rajono socialinių paslaugų centras.

11.3. Vadovaujantis SPIS duomenų vitrinų modulio statistiniais duomenimis, per pastaruosius metus socialinės rizikos šeimų skaičius Kelmės rajone nemažėja (žr. 10 lentelę).

10 lentelė. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius. Šaltinis: SPIS duomenų vitrinų modulis

Laikotarpis nuo metų pirmos iki paskutinės dienos	Socialinės rizikos šeimų skaičius		Vaikų, augančių jose, skaičius		Išbrauktų iš socialinės rizikos šeimų apskaitos	
	per laikotarpį	laikotarpio pabaigoje	per laikotarpį	laikotarpio pabaigoje	per laikotarpį	laikotarpio pabaigoje
2013 m.	18	133	41	327	19	0
2014 m.	21	122	43	308	32	0
2015 m.	17	121	28	286	18	0
2016 m.	24	109	34	240	37	0
2017-01-01–2017-09-30	29	116	53	249	22	0

11.4. 2016 metais Kelmės rajono savivaldybės tarybai patvirtinus naują tvarką, Socialinių paslaugų centro darbuotojai socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas teikia ir stebimoms (probleminėms) šeimoms. 2017m. rugsėjo 30 d. tokių šeimų buvo 19, jose augo 44 vaikai.

11.5. Kelmės rajone su socialinės rizikos ir stebimomis šeimomis dirba 12 Socialinių paslaugų centro darbuotojų (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. Socialinių darbuotojų, dirbančių su socialinės rizikos ir stebimomis šeimomis, pasiskirstymas 2017 m. rugsėjo 30 d. Šaltinis: Socialinių paslaugų centras

Eil. Nr.	Geografinė teritorija	Etatai
1.	Miestas	1,8
2.	Kaimas	10,2
3.	Iš viso	12,0
4.	1 darbuotojui tenka šeimų	Apie 11–12
5.	1 darbuotojui tenka vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose ir stebimose šeimose	Apie 24–25

12. TEIKIAMOS BENDRUOMENINĖS PASLAUGOS ŠEIMAI IR VAIKAMS

12.1. Vaikų dienos centrai.

12.1.1. Kelmės rajone veikia 3 vaikų dienos centrai: Lietuvos samariečių bendrijos Kelmės skyriaus, Socialinių paslaugų centro Vaikų ir jaunimo užimtumo dienos klubas „Parama“ ir Maltos ordino pagalbos tarnybos Socialinis vaikų dienos centras. Socialinės paramos skyriaus duomenimis, 2016 metais Samariečių bendrijos Vaikų dienos centrą lankė 20 socialinės rizikos šeimų vaikų, o Vaikų ir jaunimo užimtumo dienos klubą „Parama“ lankė 38 vaikai, iš jų 13 iš socialinės rizikos šeimų. Maltos ordino pagalbos tarnybos Socialinį vaikų dienos centrą lankė 24 vaikai iš nepasiturinčių šeimų, (iš jų 6 vaikai iš socialinės rizikos šeimų), 16 iš kitų šeimų. Iš viso šiais metais centrą lanko 40 vaikų (didelė paklausa).

12.1.2. Vaikų dienos centrų darbas su socialinės rizikos šeimomis ir jų vaikais veiksmingas todėl, kad išpildo jų lūkesčius ir tenkina esminius vaikų užimtumo poreikius. Svarbiausia – lankydamiesi vaikų dienos centruose vaikai sulaukia dėmesio, jiems suteikiamos galimybės mokytis, ugdyti įgūdžius, dėl to pagerėja jų psichinė, fizinė būklė, socialinis elgesys, mikroklimatas šeimose.

12.2. Kompleksinės paslaugos šeimai.

12.2.1. Kelmės rajono savivaldybės administracija kartu su Lietuvos samariečių bendrijos Kelmės skyriumi nuo 2017 m. kovo 1 d. įgyvendina projektą, kurio tikslas – sudaryti sąlygas Kelmės rajono šeimoms gauti kompleksiškai teikiamas paslaugas, užtikrinant paslaugų prieinamumą kuo arčiau šeimos gyvenamosios vietos (seniūnijoje), siekiant įgalinti šeimą įveikti iškilusias krizes bei derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus. Įgyvendinant projektą įkurti Bendruomeniniai šeimos namai, kuriuose organizuojamos individualios ar grupinės psichologo konsultacijos, įvairūs mokymai, renginiai, vykdoma šeimos klubo veikla, veiks nėsčiųjų mokyklėlė, teikiamos pavėžėjimo paslaugos ir vaikų priežiūra. Per 36 projekto įgyvendinimo mėnesius suteikta kompleksinė pagalba ne mažiau kaip 170 asmenų (57 asmenims per metus).

12.3. Bendruomeniniai vaikų globos namai.

12.3.1. Šiuo metu Kelmės rajono savivaldybėje bendruomeninių vaikų globos namų nėra. Trumpalaikės (ilgalaikės) socialinės globos paslauga yra teikiama Kelmės rajono Vijurkų vaikų globos namuose, kitų savivaldybių vaikų globos namuose. Dėl šios priežasties nepilnamečiai, netekę tėvų globos, turi keisti jiems įprastą gyvenamąją aplinką, draugus, išvykti į kitą miestą, rajoną, jiems

sudėtinga palaikyti artimus ryšius su giminačiais. Toks paslaugų teikimas tėvų globos netekusiems vaikams neatitinka jų interesų.

12.3.2. Kelmės rajone yra steigiami Bendruomeniniai vaikų globos namai, kurie bus Vijurkų vaikų globos namų padalinys. Tai nedideli (iki 8 vaikų, o brolius ir seseris apgyvendinant kartu, gyventų ne daugiau kaip 10 vaikų, jei gyvens neįgalūs vaikai – iki 6 vaikų) namai (namas, butas), kur vaikai bus ugdomi ir gyvens pagal šeimos aplinkos modelį, geriau ir sėkmingiau integruosis į bendruomenę nejausdami atskirties. Bendruomeniniai vaikų globos namai bus įkurti buvusiam ambulatorijos pastate Kukečių seniūnijos Lupikų kaime.

13. IŠVADOS DĖL KOMPLEKSINIŲ PASLAUGŲ PLĖTROS ŠEIMAI IR VAIKUI

13.1. Nors globos įstaigose vaikams yra teikiama visokeriopa pagalba, jie sulaukia dėmesio, suteikiamos galimybės mokytis, ugdyti įgūdžius, dėl to pagerėja jų psichinė, fizinė būklė, socialinis elgesys, tačiau vaikai negali sulaukti reikalingos artimojo meilės ir rūpesčio, kiek galėtų gauti gyvendami šeimoje. Deja, dėl nepakankamų bendruomeninių paslaugų šeimai daugeliui vaikų globos institucija iki šiol buvo vienintelė išeitis.

13.2. Kelmės rajone, kaip ir daugelyje kitų Lietuvos regionų, nėra darbų su biologine šeima ir įvairias globos formas apimančios strategijos, kad vaikai (ypač kūdikiai ir vaikai iki 3 metų) nepatektų į vaikų globos įstaigas. Vyrauja palaikančiosios ir kontroliuojančiosios (tai ypač ryšku darbe su rizikos šeimomis) paslaugos, socialinių paslaugų planai beveik neapima aktyvinančiųjų ir įgalinančiųjų paslaugų, kurios padėtų klientui pereiti į aukštesnį savarankiškumo lygmenį, išplėtoti jo socialinį tinklą, suteiktų jėgų susidoroti su liga ar priklausomybe.

13.3. Pagal šiuo metu susiformavusią praktiką pagalba krizėje esančiam vaikui ir šeimai dažnai apsiriboja administraciniais sprendimais, procedūriniais veiksmais ir jų įgyvendinimo kontrole, todėl vaikas dažnai paimamas iš šeimos, kai situacija tampa kritinė, šeimai laiku nesuteikus reikiamos pagalbos.

13.4. Svarbu ne tik teikti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms, tačiau kartu su seniūnijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, bendruomenėmis padėti bet kokiai šeimai išgyventi krizinę situaciją (skrybias, netektis ir pan.), sudaryti palankias sąlygas šeimos ar asmens vaikų saugumui, ugdyti ir stiprinti jų gebėjimą savarankiškai spręsti savo socialines problemas, padėti įveikti socialinę atskirtį, atkurti ryšius su visuomene.

13.5. Kelmės rajone reikia plėtoti paslaugas ir šeimoms, dar nesančioms rizikos sąrašuose. Tokios paslaugos yra būtinos motinoms, vienoms auginančioms vaikus, nepilnametėms ir socialinių įgūdžių stokojančioms jaunoms mamoms, prasiskolinusioms šeimoms, taip pat šeimoms, kurių nariai sunkiai serga ir kt. Tuomet, kai šeima įtraukiama į rizikos šeimų sąrašą, pagalba jai dažniausiai būna pavėluota ir toli gražu ne tokia efektyvi, nei suteikus ją reikiamu laiku. Paslaugų, kurių savivaldybė neteikia, poreikis taip ir lieka nepastebėtas, nes jų negaunantys asmenys tiesiog nesikreipia į savivaldybę žinodami, kad negaus jiems reikalingos pagalbos.

13.6. Norint teikti kokybiškesnes paslaugas, reikia dirbti ne tik su vaikais, bet ir su šeima. Daugiau dirbant su vaiko šeimos nariais (seneliais, dėdėmis, tetomis ir kt.) ir bendruomene, suaugusieji galėtų labiau pasirūpinti vaiku. Socialinis darbas su vaiko šeima dirbamas į šį procesą įtraukiant vaiko šeimos narius ir bendruomenę, kaimynus, mokytojus, kurie pažįsta šeimą ir vaiką, planuojant bendruomenės narių vaikui ir šeimai galimas pasiūlyti pagalbos priemones. Tuo atveju, jei vaikas būtų atskirtas nuo tėvų, būtų teikiamos individualios konsultacijos, mokymai bendruomenės nariams, įtrauktiems į procesą.

13.7. Tinkamai spręsti šeimoms išylančias problemas galėtų padėti kompleksiskai teikiamos paslaugos šeimai, tačiau tokios paslaugos dabar yra prieinamos tik nedidelei daliai potencialių gavėjų. Dėl didelio atstumo iki paslaugų teikimo vietų, viešojo transporto trūkumo, ypač kaimo vietovėse, nepakankamų pajamų, sunkumų derinant šeimos ir darbo įsipareigojimus, vaikų priežiūros paslaugų

trūkumo, darbdavių požiūrio (nepasitenkinimo, kad darbuotojas turi rūpintis priklausomais šeimos nariais), žinių apie teikiamas paslaugas ir jų naudą bei socialinių įgūdžių stokos, patiriamos beviltiškumo būsenos, tėvų ir (ar) vaikų negalios, dėl nepakankamos paslaugų plėtros nėra užtikrinamas pakankamas paslaugų poreikis.

13.8. Neretai įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos stokoja žinių apie partnerių teikiamas paslaugas, kvalifikacijos, reikalingos tinkamai teikti paslaugas; pastebimas kvalifikuotų specialistų trūkumas, todėl paslaugos teikiamos fragmentiškai, jų poveikis nepakankamai reikšmingas, dėl ko nepakankamai racionaliai naudojamos šioms paslaugoms teikti skiriamos lėšos.

13.9. Jaunuoliams, paliekantiems globos (rūpybos) sistemą, būtina sukurti tarpinio, apsaugoto būsto ar socialinio būsto sistemą ir teikti individualią socialinio darbuotojo pagalbą integruojantis visuomenėje.

13.10. Organizuoti laikino „atokvėpio“ paslaugas šeimų nariams, globėjams, rūpintojams, kurie dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruotės, atostogų, šeimos ar darbo įsipareigojimų ir kt.) negali įgyvendinti savo teikiamų paslaugų.

13.11. Skatinti šeimynų kūrimąsi ir sudaryti sąlygas kompleksiskai teikti sveikatos, socialines, švietimo, laikino „atokvėpio“ paslaugas.

13.12. Dėl visuomenėje vyraujančio neigiamo požiūrio į vaikų globos namus ar globos (rūpybos) sistemą, dėl vyraujančio neigiamo požiūrio į skurdą ir įvairias socialines rizikas patiriančias šeimas, globojamą (rūpinamą) vaiką asmenys baiminasi tapti vaiko globėjais (rūpintojais) ar įvaikinti vaikus, todėl reikia stipriau aktyvinti visuomenės vertybių nuostatų kaitą, formuojant teigiamą visuomenės požiūrį į sistemos pertvarką, globojamus (rūpinamus) vaikus.

13.13. Globėjų (rūpintojų) šeimoms, esančioms krizinėje situacijoje dėl vaikų elgesio, trūksta žinių ir gebėjimų, kaip susidoroti su sunkumais, todėl taip pat būtina plėsti kompleksinės pagalbos ir paramos paslaugų prieinamumą, organizuoti specialistų konsultacijas jau globojantiems (rūpinantiems) ar įvaikinusiems vaikus asmenims, tačiau dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo stokos ši priemonė nėra pakankamai įgyvendinama.

13.14. Siekiant užtikrinti paslaugų bendruomenėje prieinamumą, būtina steigti Globėjų centrą. Jame bus siekiama įgyvendinti šeimos problemų sprendimo prevencines priemones, kurios sudarytų galimybes vaikui augti savo šeimoje, stiprinant globėjų, tėvų gebėjimus. Vėjų vaikų globos namuose yra įsteigti du atestuotų socialinių darbuotojų etatai, plečiant ir aktyvinant šią veiklą mažėtų institucinės globos poreikis.

13.15. Siekiant mažinti institucinės globos poreikį reikia aktyvinti ir organizuoti budinčių globotojų pagalbą, kurie galėtų priimti be tėvų globos likusius vaikus, socialinės rizikos vaikus bet kuriuo paros metu, teiktų jiems reikiamą pagalbą, kai siekiama vaiką grąžinti į šeimą.

13.16. Įgyvendinant bendruomeninių vaikų globos namų plėtrą tėvų globos netekusiems vaikams, reikia steigti nedidelius iki 6 vietų bendruomeninius vaikų globos namus vaikams su slaugos poreikiais, kur būtų visiškai pritaikyta aplinka pagal visus vaikų poreikius, pakankamas reikiamų specialistų skaičius. Savivaldybė, teikdama ir užtikrindama šią trumpalaikės (ilgalaikės) globos paslaugą vaikams, užtikrins vaikų interesus.

13.17. Plečiant bendruomenines socialines paslaugas tikslinga plėtoti vaikų dienos centrų kūrimą. Dienos užimtumo socialines paslaugas gauna tik apie 16 procentų socialinės rizikos šeimų vaikų. Šių paslaugų tinklo aprėptis turėtų būti didesnė. Svarbu užtikrinti šių paslaugų teikimo teritorinį tolygumą skatinant plėsti paslaugas rajone.

13.18. Gerokai didesnis lėšų procentas realioms socialinėms paslaugoms turėtų būti skiriamas kaip investicija į ateitį, nes dėl ilgametės rūpinimosi savo gyventojais stokos savivaldybei gali grėsti ne tik darbo jėgos trūkumas, bet net ir sumažėjimas netenkant administracinio vieneto statuso.

13.19. Savivaldybei pradėjus įgyvendinti Pertvarką numatyta, kad socialinę globą institucijoje ilgainiui pakeis paslaugos, kurios vaikams bus teikiamos šeimoje ir (ar) bendruomenėje.

III SKYRIUS PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

14. Plano strateginis tikslas – kurti kompleksiškai teikiamų paslaugų sistemą, kuri sudarytų galimybes kiekvienam vaikui, neįgaliajam ar jo šeimai (globėjams, rūpintojams) gauti individualias pagal poreikius paslaugas ir reikiamą pagalbą bendruomenėje, o kiekvienam likusiam be tėvų globos vaikui augti saugioje ir jo raidai palankioje aplinkoje, jos nesant – įtėvių, globėjų šeimoje.

15. Veiksmų plano uždaviniai:

15.1. skatinti vaikų globą (rūpybą) šeimoje ir įvaikinimą bei teikti pagalbą globėjų šeimoms, šeimynoms;

15.2. plėsti socialinių paslaugų įvairovę ir užtikrinti jų prieinamumą;

15.3. teikti paslaugas vaikams, likusiems be tėvų globos, bendruomeniniuose vaikų globos namuose.

IV SKYRIUS NUMATOMI REZULTATAI

16. Įkurtas Globos centras, kuriame kasmet parengiama 15 globėjų ir teikiamos kokybiškos paslaugos atestuotų socialinių globėjų globėjams (rūpintojams) ir šeimynoms.

17. Kuriamos naujos ir inovatyvios socialinės paslaugos vaikams ir šeimoms Vijurkų vaikų globos namuose ir Socialinių paslaugų centre.

18. Įkurti 3 bendruomeniniai vaikų globos namai.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Plano įgyvendinimą koordinuoja Kelmės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius.
